

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izjemno v nedelje in prazniki. — Inserati do 80 petti à 2. — Din. do 100 vrst 2.50 Din. večji inserati petti vrsta 4. — Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

Upravljanje: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, 1. nadstropje. — Telefon 2034.

Sistem glavnjače tudi v Narodni skupščini

V skupščini se do krvi pretepajo — Tudi današnja seja Narodne skupščine je bila viharna — KDK se seje ni udeležila — Nepisno ogroženje nad policijskim režimom — St. Radić pozvan v avdijenco

— Beograd, 1. marca. Vsa politična javnost stoji danes pod vtisom včerajšnjih dogodkov v Narodni skupščini. Včerajšnji dan bo ostal neizbrisno zapisan v zgodovini našega parlamenta in je usodnega pomena za nadaljnji razvoj politične situacije. Dogodki na včerajšnji popoldanski seji dokazujojo, da se je položil hegemonistom in njihovih pomagavcem tak strah pred prodrijočo akcijo KDK, da so posegli po najskrajnejših sredstvih, hoteče z natolčevanjem in nasiljem prepričati nadaljnjo borbo KDK za enakopravnost vseh pokrajin. Manever režimovcev seveda ni uspel, jasno pa je, da je tako postopanje vladne večine nasprotstva med vladom in opozicijo še bolj poostrolo in ustvarilo položaj, ki mora dovesti do končnega razčiščenja in obračuna z velesrbškimi hegemonisti.

Krvavi pretepi.

Včerajšnja popoldanska seja je bila izredno viharna. Že na popoldanski seji je prišlo do ostrega nastopa, ko je predsednik Narodne skupščine trdil, da je g. Radić v svojem govoru žalil kralja. Na popoldanski seji pa je prišlo med govorom notranjega ministra dr. Korošča, ki se je povzel do trditve, da so obtožbe policijskega nasilstva v glavnjači komunistične izmišljotine, do takega vihara, da je moral predsednik se o prekiniti. Vladinovci pod vtisom dokumentiranih izvajanih poslanec KDK niso mogli več zagovarjati nasilnih in inviktorskih metod režima ter so dejansko napadli poslance KDK, ki so se seveda morali postaviti v bran. Prišlo je do krvavega pretepa, ki je

Dr. Korošec zagovarja nasilje Glavnjače.

trajal skoraj pol ure.

Sele po zopetni otvoriti seje je dr. Korošec začel svoj govor in izjavil, da odklanja predlog KDK, ki ga je predlagal razmer v glavnjači. Vladna večina je to stališče seveda osvojila.

Pred zaključkom seje je nato predsednik Narodne skupščine dr. Perić predlagal, naj se g. Radić radi tega medklica kaznuje s pismenim opominom.

Kokanović: Ugotavljam, da je včeraj minister pošte Vlačko Kocić prvi pričel pretepi z ministrskih klop.

Tupanjanin nadaljuje: Da, minister

Kocić je pozval posl. dr. Pernaria na

pričel k njemu, da ga premali. Predsednik Narodne skupščine dr. Perić je to dobro sišal, toda ministra ni ne kaznoval ne opominjal.

Predsednik dr. Perić grozi govoriku, da mu odvzame besedo, če ne bo govoril k zapisniku. — Zemljoradniki

ogroženo protestirajo in razbijajo po klopeh. Nemr' postaja vedno večji. V prerekjanju se vmesajo tudi ostali poslanci večine in začno groziti zemljoradnikom s pestimi.

Špijonaža v Narodni skupščini.

V splošnem hrupu nadaljuje Tupanjanin: Iz Narodne skupščine ste načrivali novo glavnjačo. Ko sem zntrej pršel iz našega kluba, sem našel pred vratimi policijskega agenta, ki je prisluškoval. Tega nisem opazil šele danes prvič, marveč opazil že 20 dni, da pa pošilja vladu pred vrata našega kluba špijone.

Predsednik znova grozi govoriku, da mu odvzame besedo. Radikal delajo vedno večji kralav tako da nadaljnji izvajani govornika sploh ni bilo slišati. Predsednik je nekaj časa skušal miriti razbijene duhove, končno pa je odvzel govorniku zemljoradniku Tupanjaninu besedo ter odredil prehod na dnevni red in podelil besedo ministru socijalne politike Čedi Radoviču.

Radikali hočejo pretepati tudi zemljoradnike.

To postopanje predsednika Narodne skupščine je silno revoltiralo zemljoradnike. Poslanci KDK so v znak protesta današnje seje niso udeležili. Tudi današnja seja je bila skrajno viharna in ponovili so se včerajšnji prizori. Prišlo je do ostrega obračunavanja med skupščinskim predsednikom in radikali ter zemljoradniki, ki so protestirali proti postopanju skupščinskega predsednika o prilikah včerajšnje izključitve g. Stepana Radića.

Absencija KDK

Seja je pričela ob 10.30. V skupščini je vladalo skrajno mučno razpoloženje, ker so bile srednje klopi, ki jih zavzemajo običajno poslanci KDK, popolnoma prazne. Demokrati so bili zelo pobiti in nekateri demokrati poslanci so ponovno hodili na hodnik, da bi pregovorili vsaj par poslancev KDK, da se udeleže seje.

Zemljoradniki protestirajo proti izključitvi g. Radića.

Po prečitanju zapisnika je zahteval besedo zemljoradnik dr. Tupanjanin, ki je podal sledečo izjavo:

Včeraj smo bili priča žalostnega postopanja predsednika Narodne skupščine in vladne večine. G. predsednik dr. Perić ni na svojem mestu, ker ni predsednik Narodne skupščine, marveč predsednik vladne večine. (Radikal) ogroženo protestirajo.

G. predsednik in celotupna vladna večina dobro pozna g. Radića, toda dr. Perić ni smatral za potrebno, da ga opominja ali uporabi kazen, kar je dolga skupščinska poslovna. (Radikal) g. Radić za žaljive. Toda mi vsi vemo, da je g. Radić že često uporabljal mnogo hujše in ostreže izraze, ne da bi bil zato pozvan na odgovor.

Jaz sem sedel v njegovem neposrednem bližini in dobro vem, da ni rabil onih besed, radi katerih je predsednik dr. Perić predlagal kaznavanje g. Radića. G. Radić je v zadnjem času dal že dovolj dokazov, da je zelo daleč od tega, da bi sploh mogel žaliti krono. To dobro veči g. predsednik in vsa vladna večina. To postopanje je dokaz, da zasede vlada in njena večina z izključitvijo g. Radića gotove cilje, ki zaenkrat še niso povsem jasni.

Ceda Kokanović radikalom: Vi namenoma vlačite kraljevo ime v debato!

Predsednik dr. Perić ga radi tega medklica kaznuje s pismenim opominom.

Kokanović: Ugotavljam, da je včeraj minister pošte Vlačko Kocić prvi pričel pretepi z ministrskih klop.

Tupanjanin nadaljuje: Da, minister Kocić je pozval posl. dr. Pernaria na pričel k njemu, da ga premali. Predsednik Narodne skupščine dr. Perić je to dobro sišal, toda ministra ni ne kaznoval ne opominjal.

Predsednik dr. Perić grozi govoriku, da mu odvzame besedo, če ne bo govoril k zapisniku. — Zemljoradniki

ogroženo protestirajo in razbijajo po klopeh. Nemr' postaja vedno večji. V prerekjanju se vmesajo tudi ostali poslanci večine in začno groziti zemljoradnikom s pestimi.

Špijonaža v Narodni skupščini.

V splošnem hrupu nadaljuje Tupanjanin: Iz Narodne skupščine ste načrivali novo glavnjačo. Ko sem zntrej pršel iz našega kluba, sem našel pred vratimi policijskega agenta, ki je prisluškoval. Tega nisem opazil že 20 dni, da pa pošilja vladu pred vrata našega kluba špijone.

Predsednik znova grozi govoriku, da mu odvzame besedo. Radikal delajo vedno večji kralav tako da nadaljnji izvajani govornika sploh ni bilo slišati. Predsednik je nekaj časa skušal miriti razbijene duhove, končno pa je odvzel govorniku zemljoradniku Tupanjaninu besedo ter odredil prehod na dnevni red in podelil besedo ministru socijalne politike Čedi Radoviču.

Radikali hočejo pretepati tudi zemljoradnike.

To postopanje predsednika Narodne skupščine je silno revoltiralo zemljoradnike. Poslanci KDK so v znak protesta današnje seje niso udeležili. Tudi današnja seja je bila skrajno viharna in ponovili so se včerajšnji prizori. Prišlo je do ostrega obračunavanja med skupščinskim predsednikom in radikali ter zemljoradniki, ki so protestirali proti postopanju skupščinskega predsednika o prilikah včerajšnje izključitve g. Stepana Radića.

Seja prekinjena.

Minister Čeda Radovič je med tem stopil na govorniški oder, toda v splošnem hrupu ni prišel do besede. Zemljoradniki so obstopili govorniški oder in grozili, da ga s silo odstranijo če ne bo prenehal. Pred odrom je prišlo do dejanjsk, spopada med radikali in zemljoradniki, tako da je moral predsednik seje prekriti. Intervenirali so takoj nekateri trezneši poslanci in tako preprečili ponovitev včerajšnjih žalostnih prizorov.

Interpelacija posl. Petljana.

Končno se je nemir toliko polegeli, da je Narodna skupščina lahko nadaljevala razpravo. Minister Čeda Ra-

dovič je odgovarjal na interpelacijo poslanca g. Josipa Petljana (soc.) glede deficitov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ter nagašal, da so naredbe interpelanta netočne ter da je v Zagrebu najlepši red.

Za njim je dobil besedo posl. Petljana, ki je pobijal trditve ministra ter izvajal: Socijalno zavarovanje prima težko napreduje, vendar pa je treba ugotoviti, da nobena druga javna institucija ne kaže takega napredka.

Governik s številkami dokazuje, koliko je bilo izdano za razne potrebe zavarovanje ter povdarenje, da so upravni stroški, glede katerih se toliko pretira, znašali v zadnjih petih letih povprečno 15% celotupnih dohodkov.

Deficit bolniškega zavarovanja je prislovati gospodarski krizi in pomanjkanju zavarovanja za brezposebnost.

starost in onemoglost. Governik zahteva, da se te panoge zavarovanja čim prej oživitvijo in da se obveznost zavarovanja raztegne tudi na poljedelske delavce. Zlasti pa je zahteval takojšnji razpis volitv. Končno je governik osto protestiral proti postopanju z brezposebnimi delavci v Beogradu, kjer jih zapirajo v glavnjači in gonijo uklenjenje po mestu, kakor največje zločince. Apelira na ministra socijalne politike, da ta škandal nemudoma odpri.

Minister socijalne politike je kratko odgovoril predgovorniku in moral priznati, da so govornikova izvajanja povsem utemeljena.

Nato bi imela sledili razprava o interpelaciji posl. dr. Prvljala Grisogona o ukinitvi poštnih direkcij v Splitu. Ker pa interpelant ni bil navzoč, je bila interpelacija stavljena z dnevnega reda.

Predsednik je nato ob 13. zaključil sejo in napovedal prihodnjo za popoldne ob 16. z dnevnim redom: nadaljevanje proračunske razprave.

Pred sejo Narodne skupščine se bo vršila seja šefov parlamentarnih skupin v svrhu dogovora glede nadaljevanja proračunske debate in razdelitve skupščinskega dela.

— Zagreb, 1. marca. Z otvoritvijo zračnega prometa na progi Zagreb - Beograd je tudi drugod nastalo zanimanje za vzpostavitev zračnih zvez. Med drugimi mosti, ki niso predvideni v načrtu zračnih prog, se zanima za vzpostavitev zračne zvezde zlasti Rogaška Slatina. Ravnateljstvo zdravilišča se je te dni obrnil na družbo za zračni promet na progi Beograd - Zagreb s predlogom, naj bi se proga v glavnem sezonu podaljšala do Rogaške Slatine. Uprava zdravilišča je pripravljena zgraditi v to

nakako popraviti. Danes opoldne se je v vladnih krogih zatrjevalo, da nameščava predsednik Narodne skupščine na današnji popoldanski seji Narodne skupščine predlagati razveljavljenje kazni g. Radića.

— Beograd, 1. marca. Klub KDK je še danes dopoldne dolgotrajno sej, na kateri je razpravljalo o položaju, ki je nastal po včerajšnjem nastopu v Narodni skupščini. Kakor se izve, se KDK tako dolgo ne bo udeleževala sej Narodne skupščine, dokler traja kazna g. Radića. Ni pa izključeno, da se KDK popolnoma absentira iz Narodne skupščine.

Odločen nastop KDK je napravil v vseh političnih krogih globok vtis. Vladni krogovi so v najhujši zadregi, ker se zavedajo, da bo imela akcija KDK med narodom zanje skrajno porazne rezultate in skušajo svojo včerajšnjo

napako popraviti. Danes opoldne se je v vladnih krogih zatrjevalo, da nameščava predsednik Narodne skupščine na današnji popoldanski seji Narodne skupščine predlagati razveljavljenje kazni g. Radića.

Po seji Narodne skupščine je bila sklicana tudi seja demokratskega kluba, ki pa je bila z ozirom na današnje dogode v Narodni skupščini odgovorita na popoldne. Zdi se, da je odgovitev seje demokratskega kluba pred vsem posledica popoldanske avdijence g. Radića.

Vlada se že umika...

Na popoldanski seji Narodne skupščine namerava vlada predlagati razveljavljenje kazni g. Radića.

— Beograd, 1. marca. Klub KDK je še danes dopoldne dolgotrajno sej,

na kateri je razpravljalo o položaju, ki je nastal po včerajšnjem nastopu v Narodni skupščini. Kakor se izve, se KDK tako dolgo ne bo udeleževala sej Narodne skupščine, dokler traja kazna g. Radića. Ni pa izključeno, da se KDK popolnoma absentira iz Narodne skupščine.

— Beograd, 1. marca. Klub KDK je še danes dopoldne dolgotrajno sej,

na kateri je razpravljalo o položaju, ki je nastal po včerajšnjem nastopu v Narodni skupščini. Kakor se izve, se KDK tako dolgo ne bo udeleževala sej Narodne skupščine, dokler traja kazna g. Radića. Ni pa izključeno, da se KDK popolnoma absentira iz Narodne skupščine.

— Beograd, 1. marca. Klub KDK je še danes dopoldne dolgotrajno sej,

na kateri je razpravljalo o položaju, ki je nastal po včerajšnjem nastopu v Narodni skupščini. Kakor se izve, se KDK tako dolgo ne bo udeleževala sej Narodne skupščine, dokler traja kazna g. Radića. Ni pa izključeno, da se KDK popolnoma absentira iz Narodne skupščine.

— Beograd, 1. marca. Klub KDK je še danes dopoldne dolgotrajno sej,

na kateri je razpravljalo o položaju, ki je nastal po včerajšnjem nastopu v Narodni skupščini. Kakor se izve, se KDK tako dolgo ne bo udeleževala sej Narodne skupščine, dokler traja kazna g. Radića. Ni pa izključeno, da se KDK popolnoma absentira iz Narodne skupščine.

— Beograd, 1. marca. Klub KDK je še danes dopoldne dolgotrajno sej,

na kateri je razpravljalo o položaju, ki je nastal po včerajšnjem nastopu v Narodni skupščini. Kakor se izve, se KDK tako dolgo ne bo udelež

Režim nezakonitosti tudi v verifikacijskem odboru

Vladna večina tudi v verifikacijskem odboru eklatantno krši zakone in ščiti nezakonitosti Vukičevičevega režima. — KDK je v znak protesta zapustila tudi sejo verifikacijskega odbora.

— Beograd, 30. februarja. Včeraj popoldne se je vršila burna sreča verifikacijskega odbora, na kateri je prišlo do ostrega spopada med vladno večino in opozicijo, ki je končno v znak protesta zapustila sejo.

Verifikacijski odbor je najprej odobril, da se pokliče v Narodno skupščino namesto pokojnega Ljube Jovanovića lekarnar Vardo Šeher iz Sinja, namesto pokojnega ministra Ace Savica pa trgovca Mustafa Izmaila Turgutovicia iz Orahovice.

Nato je predsednik dr. Subotić sporočil, da je odstopil dva akta verifikacijskega odbora, ki se tičeta zlorab posameznih uradnikov v času volitev, ministru pravde, da izroči krivce sodišču. Pri tem sta poslanca dr. Srdana Budisavljević in dr. Šuteju, da pomenja postopenje v zadevi vojnih prestopkov izigravanje sklepov verifikacijskega odbora. Verifikacijski odbor je za konkretno sklepal o tem, kateri krivce je treba izročiti sodišču. Tako bi moral biti celo na predlog vladne večine izročen sodišču veliki župan ljubljanski za dokazano krštev zakona, vendar pa doslej še ni bil aretiran. To pomeni direktno izigravanje sklepov verifikacijskega odbora, ker je odbor že konkretno označil krivce in sklenil, da se izroči sodišču.

Nato je odbor razpravljal o zahtevi poslanca SDS Vrbovščine, ki je zahteval, naj se razveljavlji mandat radikalnega poslanca Ratka Parežanina, ker v času izvolitve še ni bil star 30 let in je 30. let dovršil še 27. februarja 1928. V dobiti je poslanec Demetrović naglašal, da je poslanec Vilder že 16. novembra l. l. predložil skupščinu list Ratka Parežanina, iz

katerega je razvidno, da ob času volitev g. Parežanin še ni bil 30 let star. Če je skupščina razveljavila mandat, sina predsednika vlade iz istega razloga, potem je povsem naravnno, da je treba razveljavljati tudi mandat poslanca Parežanina. Poslanec Kosta Timotijević je branil Parežaninov mandat. Stjepan Radić ga je ogorteno zavrnit: »Vi ste bizantinice, to je bizantinski. Vi skljate izvajati lopovčine in prevarite! Vi se zanašate na svojo večino in na hodočašča kramkoma preglasovati, toda tegena bomo dopustili! Pridružili so se mu tudi mandat poslanca Parežanina. Poslanec če: vi vršite teror, lopovčine in prevarite!

To je rezburilo poslanca Milašinovića, ki je planil proti poslancu dr. Šuteju. Med poslanci se je pričelo prerivanje in le trezemu nastopu opozicije je pripisovali, da ni prišlo do fizičnega spopada med obema skupinsoma. Po tem prizorju je g. Stjepan Radić ogrožen nad postopanjem vladne večine, izjavil: »Pojdimo, nočem ostati tu s lopovi in sodelovati z njimi! Na ta poziv je Stjepana Radića so člani KDK zapustili sejo.

Poslanec Kosta Timotijević je nato nadaljeval svoj govor, nakar je poslanec Pečić pojasnil zakonsko stran vprašanja. — Zemljoradnik Voja Lazić, ki je šele kasneje prišel na sejo, je podal kratko izjavo, da se ne strinja s staličem večine. Nato se je vršilo glasovanje in so v odsočnosti članov KDK vsi ostali člani odbora razen Voja Lazića, ki je glasoval proti, glasovali za to, da se mandat Ratka Parežanina ne razveljavlja. Seja je bila nato zaključena.

SLS v obrambi glavnjače

Strahotna slika razmer v Glavnjači. — Sifilitiki in otroci v skupnih zaporih. — Posiljevanja žensk. — Posredovanja beograjskih advokatov. — Dr. Korošec odklonil nepristransko preiskavo. — Klerikalci prevzeli volno odgovornost za sistem Glavnjače.

Včeraj je Narodna skupščina razpravljala o nujnem predlogu KDK, naj parlamentarna anketna komisija preide razmere v zloglasni beograjski glavnjači. Ob tej prilikai so poslanci opozicije navajali naravnost grozne primere teh razmer.

Poslanec Kosanović je med drugim navedel, da je v Glavnjači vsega skupaj 20 celic s povprečno 300 aretiranci. V celici, ki je dolga 6, široka pa 3 m, se nahaja po 26 jetnikov, v drugi, ki je dolga 6, široka pa 7 m, in v kateri je bil zaprt tudi novinar Jevđević, pa je bilo 80 aretirancev. Prečitelj je neki akt zagrebške policije, ki izjavlja, da so aretiranci, ki jih pošilja beograjska policija v Zagreb, običajno polni goljuni in največja nevarnost za širjenje peganice, ker v beograjski Glavnjači ni desinfekcijskih priprav in se sploh ne upoštevajo najenostavnnejši higijenski predpisi.

Novinar dr. Schlesinger je bil zaprt v celici, kjer so bili aretiranci natlačeni kakor sardine. Ob njegovi strani je ležal sifilitik, ki je že raspadel, na drugi strani pa kužno boleznično okužen človek. Ugotovljeno je, da je med aretiranci 50% sifilitično okuženih. Med te ljudi se pošiljajo tudi otroci, ki so dostikrat aretirani zaradi malenkosti, ker so jih našli na cesti brez spremstva. Bolnikom govorji policijski zdravnik, da bi jih vse pobesili.

Mlad in talentiran pesnik Rade Trajinac je bil 14 dni v Glavnjači, trinajstkrat se je privabil za zdravniški pregled, pa je bil vedno odklonjen. Pomočnik šefa Simić mu je dejal: »Baš vam inteligentnejši želim počasiti, kako izgleda Glavnjača.«

Posebno odprtvo se postopa z ženskami, zlasti po siromašnimi Rusinjam, ki so sploh izven zakona. Dekle, ki poštene preživlja svojo mater vodo in mlajšo sestro in ki je hčerkica srbskega učitelja, so zapri za 20 dni v Glavnjači kot potepuhljivo. Ko je pri zasiščenju zahtevalo vrogled v zapisnik, so jo tudi odrekli, češ, da nima te pravice. Pozivali so jo vsak dan v pisarno, kjer so jo redno posiljevali. Dekle je bilo nato za leto dni izgnano iz Beograda, njeni mati pa je pod temi udarci morela in se nahaja sedaj v bolnici na opazovanju.

Sločni primerov je posl. Kosanović navedel celo vrsto. Tako je bila neka učiteljica iz Sente zaprita v Glavnjači dalje časa baje zaradi »spiljona«. Posl. Kosanović je prečital pismo, ki mu ga je poslal novinar Jevđević in ki pravi: »Nekega dne je ta učiteljica Tereza iz Sente še mimo moje sobe in mi je rekla skozi okno: Že mesec dni sem v zaporu in me nočjo izročiti sodišču, pač pa me preiskovalni uradnik neki Kecić neprestano gnaji, tipa in sili, da bi se mu udala, nakar bi me izpustil. Pravil, da me drugače noče izpustiti. Ako se bo to nadaljevalo, se ubijem. Nieno izjavo so čuli vsi v sosedni celici. Vsi so izjavili, da so pripravljeni o tem pričati, pa tudi učiteljica sama je pred soščcem to izpovedala.«

Beograjski trgovec Gjoko Lazarević se je sprl z nekim policijskim agentom, ki ga je nato aretiral. Obsoten je bil na 15 dni zapora. Prišel pa je iz Glavnjače še, ko se mu je posrečio poslati lisek nekemu avokatu, ki je prišel, nakar je bil za 10000 din izpuščen iz zapora. Ko je pozneje zahteval, naj se mu da pismena obsodba, je avokat odgovoril: »Nisem nor, da bi to storil in zahteval, zakaj, ako bi iz tega nastal skandal, bi n'kdar več ne mogel nobenega spraviti v Glavnjači.« Iz tega sluga se lahko sklepa, da delajo funkcijsko.

narji Glavnjače je gotovi beografski advokati dogovorno.

Posl. Čeda Kokanović je v svojem govoru naglašal, da se pod Glavnjačo razume režim, ki vlada po vsej naši državi. Sploh je v naši državi tak režim, da ljuži aretrirajo, ker niso hoteli sprejeti legitimacije radikalne stranke.

Založno nalogo braniti Glavnjačo in razmere v njej je izvršil notranji minister dr. Korošec v polno zadovoljstvo radikalov in tudi svojih ožjih pristašev, kakor kaže pisava današnjega »Slovenca«, ki poroča o včerajšnjih dogodkih v Narodni skupščini pod naslovom »Triumfalni nastop ministra dr. Korošeca«. Pričakovati je bilo, da dr. Korošec ne bo obsolil svojih radikalnih zaveznikov, da pa bodo klerikalci igrali tako sramotno vlogo, kakor so jo včeraj, si ni nihče mislil.

Dr. Korošec je zagovarjal razmere v Glavnjači predvsem s pomajkljivimi prostori, češ, da je zgradba pač premajhna. Jasno je, da je izval s takimi izjavami všechno opozicijo. Razajaran od strahovitih obtožb so radikalni poslanci napadli St. Radića in dr. Koroščev »triunfalni nastop«. Je ob tej prilici obstojal v tem, da so klerikalni poslanci kritali »Udruga, nihče izmed njih pa se ni upal prilično blizu, kakor poročajo beografski in zagrebski listi.

Po krvavem pretepu, ko so se poslanci nekajkrat pomirili, je dr. Korošec končal svoj govor z izjavo, da nima kredita in da zato ne more sprejeti predloga o anketi.

S tem, da je dr. Korošec odklonil anketu o Glavnjači, ki je postala že evropski skandal, se je identificiral s sistemom, ki vlada v njej. Zakaj se boji vladna večina nepristranske parlamentarne preiskave razmer v Glavnjači? Menda ne zato, ker ima čisto vest? Dr. Korošec in tovariši so prevezli z včerajšnjim dnevm odgovornost za sistem Glavnjače, ko so odklonili preiskavo v njej in ugotovile dejanskega stanja!

To si je treba zapomniti! Policijski ponedeljek je dobil včeraj v Narodni skupščini svoj blagoslov od katoliškega duhovnika! Obenem so dobila ta blagoslov tudi vse grozne dejanja v Glavnjači, ki so jih navajali posamezni poslanci.

Poražen vtič, ki ga je vladna večina izvala s svojim postopanjem v zadevi Glavnjače, je skušala zakriti s skandalom, ki ga je izvala, končno pa že z obdožitjo, da je St. Radić žalil v svojem govoru kralja, čeprav je le naglašal, naj se sistem Glavnjače ne pretvori v državni sistem, ki bi spravil narod, državo in kralja v težak položaj. Vladna večina, ki je zaredi tega izključila St. Radića od treh skupščinskih sel, je hotela s tem zapeljati celo zadovo na stranski tir.

Ta njen namen seveda ni uspel, ker stoji nad vsem strahovite obtožbe, ki so bile izrečene v Narodni skupščini nad sistemom glavnjača in o katerih je vladna večina odklonila nepristransko preiskavo.

To tudi v bodočnosti ne bo uspelo, še manj pa bo uspelo klerikalcem dopovedati naši javnosti, da so z obrambo glavnjače omogočili dr. Korošcu triunfalni nastop.

Paternošter in pendrek ne spadata skupaj!

Darujte za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Pisane zgodbe iz naših krajev

Po 17 letih odkrit zločin. — Samomor na promenadi. — Novi potniški avioni. — Strašen konec starca.

Te dni je doživelio sejo Presnica pri Glini v zagrebski okolici nenavadno senzacijo. Odkrili so namešč v tem kraju zločin, ki je bil izvršen pred 17 leti. L. 1911. je na misteriozni način izginil sejka Vasilij Prusac. Zaman so se oblasti leta in leta prizadevale, da bi razjasnile tajanstveni dogodek. Leta so minula in skoraj so že vsi pozabili na izginulega sejaka. Njegova žena Jelica se je smatraла za vdovo in se je drugič omogočila s sejkom Kliačicom. Vaščani so sicer pozabili na Prusca, orožniška postaja v Gorenjem Kasnicu pa ne. Orožniki Butković, Veljaca, Živković in Dokožić so marljivo poizvedovali po vasi in te dni so aretrirali Prusovo ženo Jelisavo, njeno sestro Joko in Petra Kaleba. Orožniki bi aretrirali tudi nekega Slepčevića, ki je bil Jelčić ljubček, ko je Prusac še živel. Toda Slepčević je že pred leti umrl. Po aretaciji so bili osumnjeni zaslišani in na dan so prisile porazne stvari. Jelica Kliačić je priznala pred pričami, da je umorila svojega moža Vasilija. Opravevala se je, da je mož z njo grdroval, ker je imela razmerje s Slepčevićem. Ko je nekega večera pred 17 leti prišel Prusac pjan domov in zaspal, je Jelica pograbila sekiro in mu odsekala glavo. Naslednje jutro je zverinska žena pokopal moža s pomočjo aretriranih sokrincev v nekem gozdru. Po nalogu komisije so odkopali okostnike umorjenega Prusca, zločince so pa izročili sodišču v Gini.

bezen in zavest, da si ne bo priboril poštene eksistence. *

Zračni potniški promet med Zagrebom in Beogradom se razvija popolnoma normalno brez kakih težkoči ali zapreki. Prve dni so se vozili samo najbolj pogumno, kar je povsem razumljivo. Ko se je pa video, da je potovanje po zraku dovoj sigurno, so se začeli voziti tudi manj hrabri. Včeraj je bilo n. pr. zasedenih vseh pet mest v kabini. Med potniki sta bili tudi dve dame. Zračni potniški promet se je pričel na dan hitro udomačil in postal pravljica potreba modernega in hitrega prometa. Reden in pravilen zaseden potniški promet bo še mogoč, ko bo odletel iz Zagreba avion že dopoldne. Sedaj odleti popolnoma ob 2. in prispe v Beograd ob sredini. Ta čas je zlasti za trgovske kroge zelo nepriklenjen. Ko dosegajo trije novi avioni, so se zaredili na aerodrom v Borongaju. Ko prispe vsi avioni, se bo izvršil na aerodromu v Borongaju srečan krst aviona »Zagreb«. Kumica bo soproga zagrebske župana. Svečnosti bodo prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti.

V neki kleti majhne prizemske hišice v Petrovi ulici v Zagrebu so našli mrtvega cestnega pometnika Frana Kopriva. Starek, ki je dosegel 75. leta, je umrl v največji bodi, zapančen od vseh, brez prijateljev in znancev. Podlegel je teži svojih let, izognzan od bede in stradanja, ki sta ga spremvala vse življenje. Stanoval je sam v vlažni kleti več let. Zadnje čase ni mogel več delati in je živel iz dneva v dan od tega, kar so mu dali dobrì hrdje. Domča so ga našli mrtvega na vlažnih tleh. Velike podgane so lezle po trupu in ga objedale. Prizor je bil naravnost grozben. En del glave so podgane starcu pozerle. Glava je bila črna kepa, popolnoma oglobljena in gnila. V obliki je kar mrgolelo uši in drugega mrčesa. Nesrečnega starca sta našla dva delavca, ki sta stanovala v sosednjem stanovanju. Starčeva strašna smrt sta naznala še naslednji dan. Čez noč so se pojavile podgane v klet policijske komisije, na vredjevali svojim očem. Iz razjednih oči je curlijala temna krvava masa, starčeve roke so lezle iztegnjene ob stranch z izgledanimi prsti. Komisija je odredila prevoz pod gledanega truplja.

denovne slovenske romantične igre (l. 1911). Adolf Robida je bil tudi strokovnjak v stenografi. Kot tak je v letu 1913 in 1914 sodeloval v zagrebskem Jugoslovenskem stenografu. L. 1921 je sestavil Slovensko stenografsko članko in samoznake. Jutri ob štirih popoldne položi njegove zemske ostanke k večnemu počiku. Mir prahu zaslžnega kulturnega delavca!

Oblastna karta na opojne pijače

Dne 29. februarja t. l. se je vršil v zbornišču posvetovalnic sestank interesarov, na katerem se je razpravljalo o pobiranju oblastne taksse na opojne pijače. Poleg interesarov se je udeležil posvetovanja oblastni odbornik g. dr. J. Adlešič z oblastnim finančnim referentom g. I. Šircem.

Posvetovanje je otvoril zborniščni predsednik g. Ivan Jelatič, ki je v daljšem nagonu pojasnil težki položaj trgovine in obtožbe v zbornišču na nove oblastne davčine in navajal po vsej občutnosti dejstvo, da zadevajo samo opojne pijače, ki dohajajo v konzum iz trgovskega prometa, ne pa tudi onih, ki se na delži skuhajo prosti vsakih dajatev in prihajajo v konzum tihotapskim potom. Za njim je zborniščni konzulent g. Zagari našel glavne pritožbe glede nove oblastne dokladne na opojne pijače in posebno podčrtaval potrebo, da se prične te doklade pobirati še le od dne, ko zadobe predmetne uredbе obvezno moč, ker bi pobiranje načinilo praktično tako težavno, če ne ravnavnost nemogoče. Nato se je razvila debata, v katero so posegli med drugimi gg. Gregor, Meden, Novaković, Bolaffio, Levrenčič in predsednik Zveze gostilničarskih zadrug g. Kavčič.

Koncem debate je oblastni odbornik g. Adlešič v daljših izvajanjih pojasnil stalno oblastnega odbora in oblikoval, da bo oblastni odbor tolmačil želje in težnje interesarov. Po njegovem govoru je zborniščni predsednik g. Jelatič zaključil posvetovanje in prosil našočega zastopnika za upoštevanje na posvetovanju izraženih želje interesarov.

Adolf Robida se je udeležil tudi literarno. L. 1906 je objavil nekaj pesmi v »Slovanu« in »Dom in Svetu«. L. 1908 je objavil v »Ljubljanskem zvonu« komedijo »Valir« in »Drama histerične žene Meri v Slovanu«. Pri teh gledališčih komadih se vidi Strindbergov vpliv. Za podeželske odrede le priredil več narodnih gledališkihiger kakor Anzengruberja, Krivoprizešnika, Minarja in njegovo hči, Revku Andreječka itd. Udeležoval se je tudi kot gledališki kritik. Iz tega področja je objavil l. 1909 v »Casu« študije »Študia razvoja moderne slovenske dramatike«, »Zakaj se pri Slovenski dramatiki ne more razvijati?«, »Naša

Dnevne vesti.

— Princ Pavle v Bukarešti. Včeraj je prispev v Bukarešto princ Pavle. Na postaji Kotroceni ga je sprejela kraljica Marija s članimi vlade. Princ Pavle ostane v Rumuniji do povratka kraljice Marije.

— Odlikovanje. Odlikovani so: z redom Sv. Save III. stopnje dr. Vekoslav Spinčič iz Kastava, z redom Sv. Save IV. stopnje upravitelj učiteljišča v Ljubljani Anton Dokler, upravitelj ženskega učiteljišča v Mariboru Franc Kadunc in upravitelj ženskega učiteljišča v Ljubljani dr. Ivan Orel.

— Zasedanje oblastne skupščine. Prvotno se je nameravalo sklicati ljubljansko oblastno skupščino za 5. marca t. l., z ozirom na razne administrativno-tehnične priprave pa je sedaj predsedstvo skupščine določilo, da se bo vršila plenarna seja 12. t. m ob 10. dopoldne v dvorani mestnega magistrata.

— Iz zunanjega ministrstva. Ker odide dosedanjaš Šef kabine zunanjega ministrstva na daljši dopust je bil imenovan za njegovega namestnika dr. Ante Pavelič. Dosedanjaš tajnik zunanjega ministrstva Ilija Jukić je imenovan za tajnika našega poslaništva v Londonu.

— Iz poštnih služb. Premeščena sta iz Celja v Mozirje kot starešina Karel Kosem in iz Celja v Loče pri Poljanah Albina Rihteršič.

— Potrditev proračuna Zbornice TOI v Ljubljani. Trgovinski minister je potrdil proračun Zbornice TOI v Ljubljani, ki izkazuje 3.567.027 Din dohodkov in Din 3.313.585 izdatkov. S tem je zbornici dovoljeno, da sme za kritje potrebošči v letu 1928 v svojem okolišu pobirati 15% zbornično doklado ob obče in posebne pridobinane sicer od osnovnega davka in edinstvenega državnega pribitka.

— Umetniški natečaj za časno svetinjo Fidaca. Medzveznska federacija bivših vojnikov razpisuje natečaj za časno svetinjo, ki jo bo dala vsako leto olimi institucijam zavezniških držav, katerih potne metode najbolj pospešujejo spoznavanje mednarodnih problemov. Natečaja se lahko udeleže vojnikovi vsake zavezniške države in umetniki, ki še niso stari 28 let. Nagrada za najboljši osnutek znaša 200, druga 100 in tretja 50 dolarij v zlatu. Natančnejši pogoji so razvidni iz Uradnega lista št. 20 z dne 29. februarja.

— Lekarna v Dolnjem Logatcu. Minister narodnega zdravja je podelil koncesijo za otvoritev javne civilne fekarne v Dolnjem Logatcu mag. pharm. Ivanu Kristanu v Ljubljani kot edinstvenu kandidatu.

— Iz »Uradnega lista«. Uradni list št. 20. z dne 29. februarja objavlja pravilenik o izdelovanju, uvozu in prometu sredstev za zatiranje rastlinskih škodljivcev in bolezni.

— Razdal državet »Savez muzičara v kraljevini SHS za mariborsko oblast« se je po sklepnu občega zborna prostovojno razdelil. Prostovojno se je tuč. razšlo Slovensko-lovsko društvo v Puštu.

— Ukaz v ministrstvu javnih del. V ministrstvu javnih del je pravljiv nov ukaz o razmestitvi in napredovanju inženierov vseh gradbenih sekcij.

— Jugoslovanska - českoslovaška Liga v Skopiju. Te dni je bila ustavljena v Skopju Jugoslovanska - českoslovaška Liga, kateri predseduje poveljnik 21. polka polkovnik Voje Kostić.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je bil vpisani okrožni zdravnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici dr. Peter Sokolov.

— Naležljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. V ljubljanski oblasti je bilo od 8. do 14. februarja 11 slučajev tifuznih bolezni: 39 skrlnatih, 46 ošic, 12 davice, 5 šena in 1 naležljivega vnetja možganov. V mariborski oblasti je bilo v istem času 11 slučajev tifuznih bolezni, 25 skrlnatih, 5 ošic, 20 davice, 10 šena in grize.

— Živalske kužne bolezni v mariborski oblasti. 27. februarja je bilo v mariborski oblasti 8 slučajev svinske kuge in 1 stekline.

— Strahote laktote v Hercegovini. Oblastni poslanec S. Galič je v torej obvestil mostarskega srečkega poglavjarja, da sta v vasi Ljubotič v pondeljek umrla laktote dva otroka, dva druga otroka pa ležita z materjo v strašnih mukah in čakata smrti.

— Smrt zavednega naprednjaka. Nenadoma je umrl tukaj g. Leopold Hude, posenik, trgovec, gostilničar in načelnik galske župe Grosuplje. Kako prijavljen je bil pokojnik na sploh, je pokanal njegov veličasten pogreb dne 27. t. m., katerega se je udeležila mnogobrojna množica. Samo gasilcev v krovu je bilo od 14 veličastnih društev nad 300 z dvema praporoma, zraven tega pa še mnogo gasilcev brez kroja. Zastopano je bilo tudi gasilno društvo iz Dobrepolj, šolska mladina, železniško obsoje, orožništvo, občinski odbor, mnogo priateljev in znancev od vseh strani ter nebroj domačinov, vsega skupaj približno 2000 oseb. Stari ljudje ne pominijo tako veličastnega pogreba. Pevci iz Šmarja so zapeli v hiki žlosti in na grobu prav lepi 2 žalostniki. Ob odprttem grobu je imel starosta J. G. Z. g. Barle krasen poslovni govor. Po pogrebu so gasilci defilirali pred tovariščem starosti. Potem smo se razšli, želeč, da bi mogli dobiti blagopokojniku vrednega naslednika. Tisti pa, dragi tovarš Polda, ki si bil prežet naprednega duha, vedno vnet za napredek gasilstva, dober tovarš, priatelj in svetovalec vsakemu, kličemo v slovo: »Bodi Ti zemljica lahka! Zdravote Gasilec!«

— Smrt voditelja istrskih Slovanov. Včeraj je nenašoma umrl v Voloskem v Opattiji voditelj istrskih Slovanov, odvetnik dr. Matko Trinajstič, bivši deželni poslanec in podpredsednik istrskega deželnega odbora. Pokojnik se je 4. februarja 1858 rodil v Vrbniku na otoku Krku.

Posečal je Italijansko gimnazijo v Zadru in pozneje v Splitu. Že v gimnaziskih letih se je začel zanimati za hrvaško književnost in zgoščino. Studiral je najprej v Pragi Filozofijo, a pozneje pravo ter je promoviral na graski univerzi. Po končanju študija je prišel v Ist, kjer se je pridružil skupini istiških recoljubov, katerim so nasevali traje izkušni borce Spinčič, Mandić in dr. Štakelj Lagija, ki so v osemdesetih letih preteklega stoletja pokrenili nacionalno gibanje za gmočno in kulturno povzdrogo za puščenega in zanemarjenega istrskega naroda-Itrpi. Pokojnik se je kot istriški deželni poslanec odločno boril za gospodarski napredok Istrou. Bil je najprej odvetnik v Trstu, pozneje v Butzatu in končno v Voloskom. Doživel je zmagoval odpor naroda proti potujevanju, njega vstajenju, a končno tudi tragično zasluženje od strani italijanske okupacije. Pod italijanskim režimom je pokojnik moral pretrepti mnoge šikanje in preganjanja, toda kljub temu je ostal med svojim narodom. Blag mu spomin!

— Vizumski olajšave. Finančno ministrstvo, generalna direkcija davkov, je z razpisom št. 16.357-28 odredilo, da plačajo vsi inozemski posnetki VIII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši letos od 2. do 11. junija, za jugoslovenski vizum značajo pristojbino Din 20. — Ministrsvo vo zunanjih zadev je tozadovno obvestilo vsa naša diplomatska zastopanstva in konzulata v inozemstvu ter jim naročilo, da gredo interesentom v vsakem ožiru na roko.

— Smrta kosa. Danes je premnula v Ljubljani vdova dimnikarskega mojstra in posnetnika ga. Marja Štricelj, rojena Pressinger. Pokojna je bila simpatična, plenitna in značajna žena, ki je uživala v krogu številnih znancev in priateljev nedeljene simpatije. Pogreb bo v soboto ob štirih popoldne s Sv. Petra ceste št. 33. Blag mu spomin!

— Namente venca umrlemu g. Ivanu Grobelniku darjuje rodbina Olup Din 200. Podporno društvo slepih, Ljubljana Wolfsova ul. št. 12. Za ta pl. dar se kar najlepše zahvaljuje drušveni predsednik.

— Vlom v Novem mestu. Iz Novega mesta nam poročajo: V noči od 27. na 28. februarja so vlonili neznani zločivi: v trafiške ge. H. na Kandinskem mostu Ukradli so mnogo cigar, ko-kov znamk in druga blaga v skupini vrednosti do 4.000 Din. To je že druga nesreča, ki je zadela trafikantinjo. Nedavno so ji namreč ukradli na cesti ročno torbico, v kateri je bilo več tisoč dinarjev. V trafišku so vlonili najbrž cigani, ki jih kar mrglo v Novem mestu. Zeleti bi bilo da oblasti izčiste te nadležne pritepence.

— Samomer orožnika. Včeraj smo objavili kratko poročilo o zagonetni železniški nesreči v Trbovljah. Kakor je sodna komisija dogmat, gre za samomer orožniškega kaplara 26letnega Ivana Kavšeta, doma iz Dolge gore pri Ponikvi na Štajerskem. Orožniško troplje je na železniškem tiru prvi nasel kretnik Zibern. Značilno je, da je Kavšet nosil pri sebi bajonet in službeni revolver, toda namesto da bi se ustrelil, je raje lege na železniško tračnico, kjer ga je jutranji ljubljanski vlak povožil. Odtrgal mu je glavo. Pokojnik je bil vesten in simpatičen orožnik. Kaj je vzrok samomoru, ni znano.

— Razdal državet »Savez muzičara v kraljevini SHS za mariborsko oblast« se je po sklepnu občega zborna prostovojno razdelil. Prostovojno se je tuč. razšlo Slovensko-lovsko društvo v Puštu.

— Ukaz v ministrstvu javnih del. V ministrstvu javnih del je pravljiv nov ukaz o razmestitvi in napredovanju inženierov vseh gradbenih sekcij.

— Jugoslovanska - českoslovaška Liga v Skopiju. Te dni je bila ustavljena v Skopju Jugoslovanska - českoslovaška Liga, kateri predseduje poveljnik 21. polka polkovnik Voje Kostić.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je bil vpisani okrožni zdravnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici dr. Peter Sokolov.

— Naležljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. V ljubljanski oblasti je bilo od 8. do 14. februarja 11 slučajev tifuznih bolezni: 39 skrlnatih, 46 ošic, 12 davice, 5 šena in 1 naležljivega vnetja možganov. V mariborski oblasti je bilo v istem času 11 slučajev tifuznih bolezni, 25 skrlnatih, 5 ošic, 20 davice, 10 šena in grize.

— Živalske kužne bolezni v mariborski oblasti. 27. februarja je bilo v mariborski oblasti 8 slučajev svinske kuge in 1 stekline.

— Strahote laktote v Hercegovini. Oblastni poslanec S. Galič je v torej obvestil mostarskega srečkega poglavjarja, da sta v vasi Ljubotič v pondeljek umrla laktote dva otroka, dva druga otroka pa ležita z materjo v strašnih mukah in čakata smrti.

— Smrt zavednega naprednjaka. Nenadoma je umrl tukaj g. Leopold Hude, posenik, trgovec, gostilničar in načelnik galske župe Grosuplje. Kako prijavljen je bil pokojnik na sploh, je pokanal njegov veličasten pogreb dne 27. t. m., katerega se je udeležila mnogobrojna množica. Samo gasilcev v krovu je bilo od 14 veličastnih društev nad 300 z dvema praporoma, zraven tega pa še mnogo gasilcev brez kroja. Zastopano je bilo tudi gasilno društvo iz Dobrepolj, šolska mladina, železniško obsoje, orožništvo, občinski odbor, mnogo priateljev in znancev od vseh strani ter nebroj domačinov, vsega skupaj približno 2000 oseb. Stari ljudje ne pominijo tako veličastnega pogreba. Pevci iz Šmarja so zapeli v hiki žlosti in na grobu prav lepi 2 žalostniki. Ob odprttem grobu je imel starosta J. G. Z. g. Barle krasen poslovni govor. Po pogrebu so gasilci defilirali pred tovariščem starosti. Potem smo se razšli, želeč, da bi mogli dobiti blagopokojniku vrednega naslednika. Tisti pa, dragi tovarš Polda, ki si bil prežet naprednega duha, vedno vnet za napredek gasilstva, dober tovarš, priatelj in svetovalec vsakemu, kličemo v slovo: »Bodi Ti zemljica lahka! Zdravote Gasilec!«

— Smrt voditelja istrskih Slovanov. Včeraj je nenašoma umrl v Voloskem v Opattiji voditelj istrskih Slovanov, odvetnik dr. Matko Trinajstič, bivši deželni poslanec in podpredsednik istrskega deželnega odbora. Pokojnik se je 4. februarja 1858 rodil v Vrbniku na otoku Krku.

nima za nastope malih, sicer pracej redkih izvajajočih umetnikov, ter jih z častnim posetom vsaj moralno podpre na njihovi poti. Koncert se vrši ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjigarni.

— IJ 10.000 plesalcev in plesalk iz vse Slovenije nestreno pričakuje rezultat »Velikega plesnega turnirja za prvenstvo Slovenije v letu 1928«, ki se vrši na »Modernem plesnem večerju v soboto 3. marca v veliki dvorani Kazino«. Pričakovani je že devet znanih najboljših parov - amaterskev iz Ljubljane, pričakuje se pa tudi udeležbe iz Celja, Kranja in Maribora. Raz-odibče tvori strokovna žuria plesnih mojstrov, umetnikov in novinarjev. Pričekete plesnega večera ob pol dovesti zvečer s plesom c. občinstva, od 10 do 11 ure se vrši turnir načrt ples de Jutra. Godba: pričlubljeni Negodé - Jazz, Reklamacije vabil v I. nadst. Kav. »Emona« od 18 do 20 ure.

203-n

— IJ Vreme. Toplo vreme zadnjih dni se je danes nepričakovano preobrnilo. Nastalo je mrzlejše, klub temu kaže termometer nad ničjo. Novosadsko vremensko poročilo sicer pravi, da bo v celi državi prevladalo jasno vreme z jugovzhodnimi vetrovi ter da ne bo dežja in snega. Danes zjutraj je bilo prav milo vreme, dopoldne pa so se pojavili mrzli vetrovi in je začelo deloma lahno snežiti. Danes zjutraj je barometer kazal 773, termometer 0.5° C nad ničjo.

— IJ Sokol I. — Članarina. Člani društva Sokola I. se naprosto, da poravnajo članarino za tekoče leto 1928 po položajih, ki so se jih bile razposlale. S tem olajšajo delo matrikarju, društvu in prihranju izdajatelj za inkasanta. Ce kdo položajce ni prejel, naj izvoli izpolnit to obveznost posebno v društveni pisarni na Taboru med uradnimi urami od 4. do 7. ure popoldne. Neplačano članarino za preteklo leto pobira še inkasant. Ne pobira pa ob tej priliki še članarino za tekoče leto. To bo pobiralo prihoden obhod, na kar se bo članstvo pravčasno opozorilo.

201-n

— IJ T. K. Skala ima svoj 7 redni občni zbor dne 5. marca ob 20. uri v damskem salonu kavarne »Emona« z običajnim vzpotodom. Člani vabljeni, da se polnoštivo udeleže. 202-n

— IJ Požar v mestnem logu. Krakovska-trnovska policijska stražnica je danes ob 7.46 zjutraj telefončno obvestila reševalno postajo o požaru v Mestnem logu. Obvestilo se je kratko glasilo: »Požar na Cesti dveh cesarjev. Gori tretja Šupa na lev!« Pokliceni gasilci so takoj odheli z motorno brigalno v Mesni log, toda niso imeli prilike, da bi stopili v akcijo, kajti posnetnik in stor Sever je ognji sam po gasil. Prvi so ogenj zapazili šolački, ki so šli v šolo ter so o tem obvestili posnetnika Severja, ta pa policijskega stražnika. Goreti so začela vrata, ki so bila zaključena. Požar je bil naibolj od kakih sumljivih postopcev podtaknjen. Šupa je last g. Perleša in jo ima v načelu prevozna vozna. Šupa je bila prazna.

— IJ Karambol resilnega voza. Včeraj popoldne sta moral naenkrat odpeljati iz Mesnega doma resilni avto v Zgornjo Šiško in resilni voz na glavni kolodvor. Ko je voz vozil po cesti ob poslopju finančne delegacije proti Zmajskemu mostu, je voznik dajal znamenje vozniku tramvaja, na nekaj počaka oz. ustavi. Voznik ni vpošteval znaka ter je vozil dalje. Ker se tudi resilni voz ni mogel ustaviti, je tramvaj trčil v zadnji del voza ter poškodoval zadnje kolo.

— IJ Tavina. V Kopališki ulici št. 5 stanujočemu delavcu Mihi Šiherlu je neka ženska izmaknila 200 Din.

— IJ Drobilj policijske kronike. Policia je zaprla dve osebi in sicer nekoga mladega gluhanomega, ki ga je stražnik prijet na Mestnem trgu, ker je beračil od hiše do hiše. Gluhonemega, katerega identitete niso mogli ugotoviti, ker ni imel pri sebi nobenih listin, so pridržali na policiji. Danes so ga fotografirali. Aretiran je bil dalje neki dalmatinški krošnjar, ker ni imel predpisanih krošnjarških dokumentov. Prijavljeno sta dve tatvini. Ovaden je policiji neka blagajnčarka večje modne trgovine zaradi sumna tatvine, odnosno poneverbe. Noč je bila drugače mirna. Policiji je bil prijavljen neki mladični radi nedostojnega vedenja. I lastnik psa radi pasige kontumacij in 4 avtomobilisti, odnosno vozniki radi prometnih predpisov.

Petr Sotljur:

Boljševiški vohun

Roman

Vaša domneva, da je izrabil dr. Mordet ugodno priliko, ko ste bili odštomi, in vdril v vilo, je pravilna. Okrog devetih zjutraj sem videl, da je stopil iz vile mož visoke postave, zavit v plasti. Čez pol ure sem se moral umakniti avtomobilu, v katerem je sedel mož čudovito srepih oči, z dolgo črno brado. Ali se ujema to z dr. Mordetom?

Naslikali ste ga kot slikar, da, to je dr. Mordet! — je vzkljnikl dr. Pratt. Mac Lean je postal zopet dobre vojne.

Ko sem še študiral, — je pripovedoval smje, — smo imeli dve leti profesorja matematike, ki se ni pripravljal na svojo uro. Zato smo se često zmanjšali ukvarjali z nalogom. In dobrodružni profesor je začel navajati primere, čiji rezultati so bili znani. In ko so se enašče vlekle v neskončnost, je nam svetoval, naj gremo do znanega številsko rākovo pot do neznanice in tako se stavimo enačbo. Isto je v najinem primeru. Zato vas prosim, dragi gospod, da mi poveste vse, kar veste o dr. Mordetu, bankirju Kingheadu, grofu Engelmannu, miss Luisi in Betsy. Omenite, prosim, tudi vse malenkosti. Pripovedujete lahko vse vprek, brez logične zvez. Jedro najdem že sam.

Dr. Pratt je ubogal. Opisal je življeno svojega starega prijatelja Kingheada, značaj in način življena sedanega bankirja, omenil je mimogrede njegovo prvo ženo in sedanjo gospo Kingheadovo, Luiso in Georga, opisal je življeno in običajo v palaci, govoril je o poročilih, ki so bila objavljena v raznih listih o dr. Mordetu, o njegovih brošurah in predavanjih, slednji pa še o nesrečnem poizkusu ali bolje rečeno o zločinskem početju z miss Luiso.

Georg Clowy, bratanec miss Luisi, bi bil po mojem mnenju najboljši zaščitnik svoje sestrične, — je pripomnil Mac Lean.

Priznam, — je odgovoril dr. Pratt, — toda dečko mi je priznal, da je prispel v Harwest brez vednosti svojega strica in tedaj se mi je zelo potreboval, da obvestim o njegovem nepremišljenem koraku bankirja Kingheada. Mislim, da kot poštenjak drugač ni sem mogel ravnati.

Clowy bo zelo potrt, ko zve o novi nesreči, ki je zadebla miss Luiso.

Kdo mu bo pa povedal? To mora ostati strogo tajno! — je vzkljnikl dr. Pratt.

Jaz ga poščem in mu povem, kajti vse kaže, da imava v njem najboljšega pomočnika, — je odgovoril Mac Lean. — Zdaj gre za to, kaj nameščate ukeniti. Dražestna miss Betsy

se bo menda vendar zdramila iz omotice in tudi magnetično spanje miss Luisi ne bo trajalo večno. Ce ostanete tu, vas najde dr. Mordet kadarkoli bo hotel, in ce trdite, da bi miss Luisa pri ponovnem magnetičnem spanju umrla ali pa zblaznila, je jasno, da morate s svojo pacientko bežati in skriti se tako, da vajr dr. Mordet ne bo mogel najti. Ali veste za tak kraj, kjer bi bila povsem varna? To je zelo važno, kajti dr. Mordet je zmožen vsega.

— V Texasu imam prijatelja farmarja. Njegova farma je tako osamljena in skrita, da je nične ne najde, kdor ne pozna onotnih krajev. — je odgovoril dr. Pratt.

— Apropos! — je pripomnil Mac Lean. — Miss Luisa mora odpotovati brez svoje dražestne komornice. Ali lahko uredite to zadevo tako, da se vrnene misse Betsy in Denver h gospo Kingheadovi. Moje srce zahteva, da se s to damo čim večkrat sestanem. Pa tudi sicer bi jo rad imel vedno pri rokah.

— Kako, vi nameravate odpotovati v Denver? — se je začudil dr. Pratt.

— Na vsak način. Odpotujem tja kot vicont de Durance, da predložim gospodu Kingheadu dobro kupčijo in mu izročim vaše pismo, v katerem ga obvestite, da je miss Luisa morala odpotovati iz Harwesta. V pismu ni treba omenjati cilja tega potovanja. Pišite bankirju, da zahteva to zdravje miss Luisi. Ne pozabite odrediti, da se vrne miss Betsy v Denver. Tako, to bi bilo za enkrat vse. Če bi pa komornica vprašala po trgovskem potniku Jacksonu, ji izročite moje iskrene pozdrave in povejte, da mi je bilo zelo žal, da je nisem mogel dočakati, da jo pa ohranim v najboljšem spominu. Preden odpotujete, mi brzojavite na naslov Jackson, Pueblo, hotel Concordia.

Mac Lean je vstal. Pričkal si je cigareto in se smeje poklonil zdravniku. — Dr. Pratt mu je segel v roko.

— Vse stori po vaših navodilih. Obilo sreče in uspeha. Prepričan sem, da bo z vašo pomočjo demon Mordet uničen.

Ne pozabite v pismu omeniti zdravstvenega stanja miss Luisi, — je pripomnil Mac Lean. Nato je stisnil pod pazduhu culico z vzorci in odšel počasi s vrtu.

Ko se je dr. Pratt vrnil v vilo, je opazil, da je Betsy izpremenila lego na preprogi. Po rahlem dlanjanju je poznal, da je komornica že pri koncu svojega nasilnega spanja. Toda miss Luisa je ležala nepremično, kakor prej in ni kazala nobenega znaka življena.

Mračilo se je že, ko se je začela ko-

mornica Betsy polagoma prebijati. Nesstrupni zdravnik ji je polival obraz z mrzlo vodo in jo šegetal v nosu.

Slednji se je Betsy zdramila, odprla je oči in se začudeno ozirala. Nečesa se je skušala spomniti, toda njena glava je bila težka in misel zastrta. Na zdravnikovo vprašanje je odgovorila, da ni nikogar videla. Po Kingheadovem odhodu je šla na vrt po breskev in postavila košarico na mičo, kjer še vedno stoji. Potem se je spomnila, da gospodčini ni napravila šopka. Vrnila se je na vrt, da bi natrgala rož. Ko se je vrnila v predсобje, je bila utrujena in žeje. Prinesla si je vode in snedla tri breskev. Miss Luisa je najbrž še spala, ker je bilo v njeni sobi vse tiho.

Kaj se je zgodilo potem, ne ve. Zgrudila se je na preprogo in zaspala takratno, kajki da že več noči ni zatisnila očesa.

— In da vas nisem zbudil, bi spali do sodnjega dne, — je dejal dr. Pratt. — Bi ste zastrupljeni.

— Zastrupljena. S strupom zastrupljena? — je vzkljnikl Betsy in se znotrila zgrudila na preprogo.

— Da, zastrupljena s strupom. Ali niste opazili, da so bile breskev počene ali narezane? Zločinec je položil v sadje strup.

— Za boga! Zločinec s strupom! A čemu?

— Tega ne vem. Žalibog vem samo to, da je hotel zastrupiti vas in miss Luiso, ki še vedno spi. Tu ne moremo ved ostati, kajti to, kar se je zgodilo danes, se lahko ponovi.

— Ne, za vse na svetu ne ostanem tu. Takoj moram proč, — je zajecjalna Betsy vsa prestrašena.

— Strinjam se z vami. Vrnete se v palačo v Denveru, kjer boste na varnejem. Žal da bi bila za miss Luiso tako dolga pot prenaporna. Vi odpotujete že juntri ob devetih zjutraj. Poslušajte me dobro. Zločinec, ki dobro ve, kako ljubite miss Luiso, vas hoče pogubiti skupaj z njo. Pazite, da se ne zagovorite. Vsaka neprevidna beseda lahko postane usodna. Ne govorite o tem, kar se je zgodilo tu. Nikomur ne smete niti z besedico omeniti dogodkov v vili, zapomnite si, nikomur. ne gospodru Kingheadu, ne njegovi soprogi, ker ne veste, kdo in kje prisluškuje. Stene imajo usesa in zločinec ima povod pomočnika. Tudi bivanje miss Luisi mora ostati tajno. Vaše življene visi tako rekoč na vašem jeziku. Če se zagovorite, ste izgubljeni. Nocoj se vam ni treba batiti, vratar bo stražil vilo in tudi jaz bom bedel, ker moram napisati še nekaj pisem.

— A miss Luisa, k nji moram.

Ne, pod nobenim pogojem. Miss Luisa se počuti zelo slab in še vedno spi. Neno zastupljenje je težje nego je bilo vaše. Sam ji postrežem. Čim se prebudi. Pojdite v svojo sobo, jaz pa osta-

nem tu, dokler se gospodična ne prebudi.

Betsy, ki je bila po zdravnikovih besedah bolj omamljena nego po nasilnem spanju, je hotela oditi v svojo sobo, da se pripravi na pot. Naenkrat je pa začutila hudo lakoto in namesto v sobo je zavila v kuhinjo.

Dr. Pratt je res pisal. Napisal je pismo bankirju Kingheadu in ga zapečatil. Pismo Mac Leanu je pa hotel napisati sile zjutraj, če nastane izpremembra v otrijem telesu miss Luisi.

Prebedel je ob njeni postelji vso noč in šele proti jutru, ko je bil že tako zaspan, da je začel dremati, je začul slab vzduh, ki je bil prvi znak, da se Luisa prebija iz težke omotice.

Dr. Pratt je vedel izkušnje prvega primera, da so vsa sredstva brez moči in da miss Luisi ni mogoče običajnim potom spraviti k zavesti. Zato je ravnal zelo previdno in skrbno se je izogibal vsega, kar bi moglo razdrožiti njene živce. Raje je potrežljivo čakal, da se na videz odstotni duh znova vrne. Vendar je, da nastopi po dolgem spanju silna izčrpansost, duševna utrujenost in živčna razdraženosť. Težkega spanja nesrečne bolnice ni hotel motiti, kajti po silni omotici je bilo spanje naraven, dasi zelo počasen povratak v življenje.

Dr. Pratt si je oddahlil, ker se je bil, da je Luisa za vedno zatisnila oči. Po prstih je odšel iz sobe, da se bi delkica ne zbudila. V pismu Mac Leanu je pripisal, da je Luisa rešena. Nato je zapečatil pismo, v katerem je detektivu sporočil, da je Betsy odpotovala v Denver, on z miss Luiso pa v Texas.

VIII. Ljubljanski velesejem

se vrši letos od 2—11. junija. Darsavno ima mednarodni značaj, vendar mu je največja naloga pospeševanje naše domače industrije, obrti in trgovine. V dobi težkih kriz zadnjih let je naš velesejem četrti, ki blažejo in najugodnejše vpliva na razvoj našega narodnega gospodarstva, posebno kar se tiče Slovenije. Ni dvoma, da temelji današnje upoštevanje slovenskega gospodarstva v ostalih pokrajnah naša države mnogo na gospodarsko-politični propagandi, ki so jo vršili in jo še vrše naši velesejni industrijski, obrt in trgovina, ki se naibolj pospešuje z širjenjem kroga odjemalcev in z nazornim predevanjem novih uspehov in pridobitev, ki jih zaznamuje naprednejša inozemska industrija. Velesejem orivabilna v Ljubljano nešteto interesov, posebno onih iz južnih krajev naše države, ki tu naročajo od naših tvrdk ter jim tako prinesi zaposlitve. Razstavljeni izdelki tujih industrijev in obrtov, da dajejo našim podjetnikom novih pobud, da se skrbajo čim bolj izpopolniti in modernizirati. Tako z velesejem vsako leto počakemo, da smo ustvarili na gospodarskem polju, z njim si pridobivamo pot v sreča naših bratov v južnih pokrajnah, na velesejmu se učimo. Zato je ljubljanski velesejem glavni orkan smotrene gospodarske politike slovenske pokrajine. Čeprav tvo-

rita Maribor in Ljubljana dvoje samostojnih gospodarskih in politično upravnih središč, imata vendar ravno na gospodarskem polju tudi dosti skupnih ali vsaj vzporednih interesov. Kot mestni s slično industrijo ob mejah države imata iste interese v carinskem oziru, kakor tudi v trgovini z inozemstvom. Ker sta obe mestni na isti železniški prog, imata obe gospodarski središči tudi enake promenne interese. Javnosti je znano stremljenje na sredini, ki gre za tem, da se gospodarska podjetja ob meji naše države prenesejo v njeni sredino. Zato se morata obe gospodarski entitati čim ogre sumiti na skupni boj proti napačni centralistični gospodarski politiki, da si zavarujejo svojo samostojnost in pokole daljnega razvoja. Enake interese imata Ljubljana in Maribor tudi na davčnem in socialno-političnem polju. Tudi takuk čutita obe mestni entitati ali vsaj slične težave.

Zato se ne smemo cepiti, ampak v gospodarskem pogledu združeni delovati za našo boljšo bodočnost. Videti znak našega skrivnega dela pa naj bo tudi letos ljubljanski velesejem. Da zamore njezina uprava vztrajati na začrtani pot je nujočo potrebno, da sodelujejo z vso našo gospodarsko podjetja. Mi vsi, potrebujemo gospodarsko vzajemnost in solidarnost. Prešibki mo, da bi mogli v naših vrstah pogresati odlične industrijske panoge, se najmanj takrat katere so začasno v ugodenem položaju, da ne potrebujemo niti reklame, niti odjemalcev. Pojem bomo vsi solidarni tudi takrat, ko se morda prilike izpremenijo in bo taka solidarnost potrebna onim, ki se danes veselijo na solmčni strani. Če si, celo v industrijsko močno razvijenih državah prizadevamo ohraniti velesejme kot trajne institucije, ker črpojemo dotedna mesta iz njih neutralitve koristim, mi Slovenci temnati vzroka znamenati naš velesejem, ki ga bome tudi v bodočnosti, se močno potrebujemo. Naš bol za obstanek je trd. Ne smemo misliti, da smo si Slovenci s tem, kar smo do sedaj ustvarili na gospodarskem polju, res pridobili nekak monopol v državi. Tudi v ostalih pokrajnah se pojavljajo stremljenja po samostojnem industrijskem in obrnjenem priznavanjem. Zmagaj je zastiran na naših pokrajnah, v srednjem delu na prezbrememben nivo obmejne pokrajine, brez smotrene gospodarske politike. Težka kriza, v kateri se danes nahajamo je moralna priti, ker nas vede do gospodarskega ozdravljenja. Ljubljanski velesejem pa nam bo pomagal da ločimpre prebolimo. K.

Največji uspeh v Beogradu in Zagrebu je imel to sezono «Ufa» velefilm

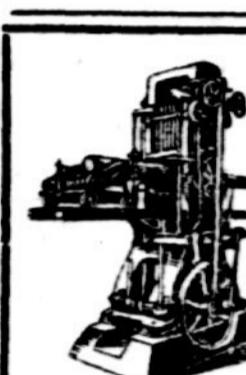
Tlačani

Kmettska buna brezpravne ruske raje. Pride!

LITNI KINO Matica

Lovske puške

loberti puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribi lov kupiš pri: F. K. KAISER puškar, Ljubljana, Seelenburgova 6 — Kupujem in prevezem staro orožje v komisijo pro lajo

2 leti kredita!

VSEH VRST

mizarški in kol rski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenimi motorji ali brez njih

Polnojaremni

Welker Werke I. Wachstein Wien X/II, LAXENBURGERSTRASSE 12

Dunajski semenj

11.—17. marca 1928

(Rotunda do 18. marca)

Izredne prireditve:

Reklamna razstava.

Dunajski modni salon za kožuhovino.

Tehničke novosti in izumi.

Razstava avtomobilov in motornih koles.

Električna vozila. — Cestne gradbe.

Das Wochende.

Brez potniškega vizuma! Z velesejmsko izkaznico in s potnim listom prost prestop avstrijske meje! Vizum za potovanje preko Madžarske se dobija na obmejnih postajah proti sejmski izkaznici. Znatni vozni popusti na jugoslov., madž. in avstrijskih železnicah, po Donavi, Jadranu in zrakoplovu.

Vsa potrebna pojasnila kakor tudi velesejmske izkaznice (po Din 40.) dajejo Wiener Messe Aktien-Gesellschaft, Wien VII Messeplatz 1 a, za časa lipškega pomladnega velesejma tudi Auskunftsstelle in Leipzig, Destr. Messhaus, Hainstrasse 16—18, dalečna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turški trg 4
Zveza za tujski promet v Sloveniji
Dunajska c. 1 (Palača Ljubljanske kreditne banke)

Josip Zidar, Dunajska cesta 5t. 31.

<h